

FINANCOVÁNÍ NATO

Jak je tvořen rozpočet NATO a jaký na něm má podíl ČR

Členské státy se na hrazení nákladů na fungování Severoatlantické aliance podílejí dvěma způsoby, přímo a nepřímo. Nepřímá účast je stěžejní formou financování aktivit pod hlavičkou NATO a spočívá zejména ve financování vyzbrojování, výcviku a nasazení vlastních jednotek členských zemí. Státy tak například hradí náklady spojené s účastí svých vojáků v aliančních operacích či cvičeních. Tyto prostředky nejsou součástí „rozpočtu NATO“ a státy je vyčleňují samostatně a dobrovolně. Důležitým ukazatelem je v tomto ohledu výše HDP, kterou státy vyčleňují na obranu.

Naopak přímá účast spočívá v zasílání příspěvků do rozpočtu NATO. Tyto částky představují jen velice malou část celkových výdajů na obranu jednotlivých států, oproti nepřímé účasti jde obvykle o pouhé zlomky procent. Výše příspěvku jednotlivých zemí není pevně dána a pravidelně se vyjednává.

Rozpočet NATO se v praxi dělí na dvě složky:

- » **Civilní rozpočet:** pokrývá výdaje na Mezinárodní sekretariát NATO, chod centrály v Bruselu, plánování operací, zastupitelské úřady v nečlenských zemích či veřejnou diplomacii. Státy do něj přispívají z rozpočtů svých ministerstev zahraničí. Na rok 2013 byla výše civilního rozpočtu 215 milionů eur.
- » **Vojenský rozpočet:** obsahuje až 50 různých podrozpočtů, do nichž se přispívá z rozpočtů ministerstev obrany členských států. Využíván je k financování Vojenského výboru NATO, mezinárodního vojenského štábu (Brusel), aliančních velitelství (ACO v Monsu, ACT v Norfolku), operačních center a programů NATO a dalších vojenských aktivit Aliance.

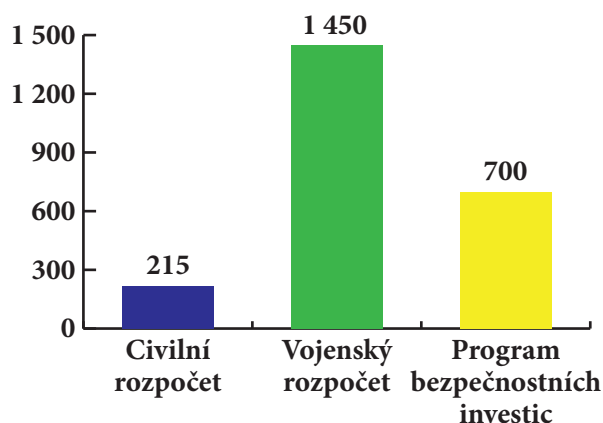
V roce 2013 byl stanoven rozpočet ve výši 1,45 miliardy eur.

Vedle těchto nezávislých společně financovaných rozpočtů pak figuruje ještě Program bezpečnostních investic NATO, který pokrývá náklady investic do kontrolních systémů, systému velení a nových staveb, jež nejsou součástí obranných potřeb jen jednotlivých členských států, ale slouží i pro společnou potřebu NATO. Program pokrývá potřeby strategického velení NATO, a zajišťuje tak například komunikační a informační systémy, letištní a přístavní zařízení a veškeré další nezbytnosti při nasazení aliančních sil v zahraničí. Na rok 2013 byla výše rozpočtu bezpečnostních investic NATO stanovena na 700 milionů eur.

Kolik přímo platí ČR do NATO?

Každý stát přispívá jednak na úhradu členského příspěvku do vojenského rozpočtu NATO a rovněž na úhradu příspěvků na činnost agentur a zabezpečení programů a projektů NATO. Konečné přímé výdaje vynaložené Českou republikou na uhrazení příspěvků v rámci příspěvků do rozpočtu NATO dosáhly v roce 2012 celkové výše 494 milionů Kč, což činilo 0,97 % rozpočtu NATO. Z této částky šlo 123 mil. Kč do programu bezpečnostních investic a zbytek do vojenského a civilního rozpočtu. Pro srovnání, v roce 2011 byl příspěvek ČR 591,4 mil. Kč, což ale činilo jen 0,9 % rozpočtu NATO.

Rozpočet NATO v roce 2013 (mil. eur)

Anders Fogh Rasmussen, generální tajemník NATO:

“Nemůžeme očekávat příliv více peněz do obrany v časech hospodářského zpomalení. Proto musíme zefektivnit využívání zdrojů. Toho dosáhneme, jen když si budeme vzájemně pomáhat. To je jediný způsob, jakým zajistit vojenské schopnosti v blízké budoucnosti.”

Forma přímých příspěvků k činnosti NATO se dělí na:

» Společné

- Uplatňuje se ve chvíli, kdy se účel příspěvku považuje za prospěšný pro všechny členy Aliance; patří sem především všechny dříve uvedené rozpočty
- Pravidlo „výše a více než“ (v orig. „over and above“) říká, že společné financování se zaměří na pokrytí takových potřeb, které jsou výše než ty, u kterých by se dalo očekávat, že budou zajištěny národními zdroji.

» Sdílené

- Uplatňuje se, když skupina zemí sledá společný zájem, NATO poskytuje politický a finanční dohled při realizaci plánu; sem patří především mezinárodní programy, kterých se neúčastní všechny země Aliance
- Programy sdíleného financování se různí počtem účastníků se zemí, dohodami o sdílení nákladů či strukturou řízení projektu

O tom, jakým způsobem financovat potřeby Aliance, rozhodují členské země v Oddělení politiky zdrojů a plánování Severoatlantické aliance. Mezi kritérii pro rozhodnutí, zda projekty a výdaje financovat formou společných nebo sdílených příspěvků, může být například míra integrace států v dané oblasti, interoperability, finanční dostupnosti pro financující stát či složitosti systému.

Kdo platí nejvíce?

Nejvíce se na rozpočtu NATO podílí Spojené státy americké, které pokrývají 22-25 % celkového rozpočtu NATO. Na druhém místě je Německo (s cca 15 %), následované Velkou Británií a Francií (cca 11 %).

Cena za členství ≠ příspěvek do rozpočtů NATO

Přestože za dobu svého členství odvedla ČR do rozpočtů NATO do roku 2009 cca 4 mld. Kč, za stejné období obdržela zhruba stejnou částku z Programu bezpečnostních investic. Tyto peníze byly využity např. na modernizaci infrastruktury (vojenská letiště) či výstavbu zařízení využívaných celou Aliancí (radary zařazené do systému NATINEADS). Vyspělé země takto dotují nové členy NATO. Dalším přínosem je, že se české firmy mohou ucházet o zakázky vyhlášené Aliancí.

Kdo rozhoduje o rozpočtu a jak rozhodování probíhá?

Za sestavení vojenského a civilního rozpočtu Severoatlantické aliance je zodpovědný Rozpočtový výbor NATO. Ten také trvale sleduje a vyhodnocuje jeho plnění a na základě opodstatněných potřeb provádí jeho dodatečnou úpravu.

Program bezpečnostních investic NATO je pak řízen Investičním výborem NATO. Investiční výbor především posuzuje a autorizuje požadavky jednotlivých členských zemí, přičemž požadavky musí vycházet z potřeb strategických velitelů a musí splňovat podmínku „over and above“.

O tom, jakým způsobem financovat potřeby Aliance, rozhoduje Severoatlantická rada. Nejprve však Úřad zdrojů NATO (NOR) zabezpečí podporu pro tři zdrojové výbory, v nichž se schází a rozhodují zástupci členských států NATO:

- » Komisi pro politiku a plánování zdrojů
- » Rozpočtový výbor
- » Investiční výbor

Poté, co jsou dokumenty a návrhy v těchto výborech vypracovány, přesouvají se ke konečnému schválení do Severoatlantické rady. Právě na půdě Severoatlantické rady se pak schvaluje vojenský a civilní rozpočet NATO a výše finančního stropu pro Program bezpečnostních investic NATO.

Za správu aliančního civilního a vojenského rozpočtu a rozpočtu Programu bezpečnostních investic NATO je následně zodpovědný poradní výbor Severoatlantické rady, Komise pro politiku a plánování zdrojů.

Další zdroje k tématu:

- » Paying for NATO, NATO, dostupné na: http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_67655.htm
- » How we pay for NATO, dostupné na: <http://www.aofs.org/wp-content/uploads/2012/02/Paying-for-NATO.pdf>
- » Resortní rozpočet, Ministerstvo obrany ČR, 12.6. 2013, <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=5146>
- » NATO Common Funds Burdensharing: Background and current issues, Congressional Research Service, 15.2. 2012, dostupné na: <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL30150.pdf>
- » Smart Defence, NATO, dostupné na: http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_84268.htm
- » Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2012, dostupné na: http://www.mocr.army.cz/images/id_5001_6000/5146/SZ__2012.pdf
- » NATO common-funded budgets and programmes, dostupné na: http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_2010_01/20101102_NATO_common_funded_budgets_2010-2011.pdf

Pokud budete mít zájem o další informace k tomuto tématu, neváhejte se obrátit na:

Informační centrum o NATO
Jungmannova 17, 110 00 Praha 1
info@natoaktual.cz
tel.: 221-506-758